

ŹRÓDŁA PRAWA WSPÓLNOTOWEGO:

Dwa zasadnicze poglądy na temat charakteru **prawa wspólnotowego**:

1. Prawo wspólnotowe rozumiane jako **suwerenny porządek prawny** powstały na mocy decyzji państw członkowskich, które w traktatach założycielskich stworzyły samodzielną, europejską władzę publiczną posiadającą własne ograny i urzędy.
2. Prawo wspólnotowe jako specyficzny, **lokalny rodzaj prawa międzynarodowego** funkcjonujący na podstawie multilateralnych (wielostronnych) umów międzynarodowych.

Istnieją **dwa rodzaje** prawa wspólnotowego:

- prawo stanowione (akty prawne instytucji europejskich i państw członkowskich),
- prawo niestanowione, czyli ogólne zasady funkcjonowania Unii Europejskiej usankcjonowane przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.

Acquis communautaire (całość dorobku prawnego UE) tworzą przede wszystkim:

- postanowienia traktatowe oraz traktaty założycielskie Wspólnot, Jednolity Akt Europejski, Traktat z Maastricht oraz Traktat z Amsterdamu,
- ustawodawstwo wynikające ze stosowania traktatów,
- orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich,
- umowy międzynarodowe,
- deklaracje i rezolucje przyjęte przez organy Wspólnot.

Źródła prawa wspólnotowego:

1. **niepisane** to przede wszystkim:

- orzecznictwo sądowe (głównie Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich),
- zasady prawa poszczególnych państw i orzecznictwo (czasami zaliczane do tej grupy są również zasady prawa międzynarodowego),
- praktyka prawnicza.

2. **pisane:**

a. **Zewnętrzne** to przede wszystkim:

- umowy międzynarodowe zawierane przez Wspólnoty Europejskie jako całość,
- umowy międzynarodowe wiążące Wspólnoty (np. takie, którymi związane są państwa członkowskie jako osobne podmioty).

b. **Wewnętrzne:**

> **Pierwotne** - to przede wszystkim traktaty międzynarodowe ustanawiające Wspólnoty (Traktat Paryski, Traktaty Rzymskie, Jednolity Akt Europejski, Układ z Maastricht, Układ z Schengen, Traktat Amsterdamski). Zawiera ono normy i przepisy regulujące najistotniejsze kwestie Unii Europejskiej, takie jak ustrój, porządek prawny, podstawowe zasady prawa wspólnotowego, delegacje do wydawania aktów normatywnych niższego rzędu itp. W hierarchii źródeł prawa unormowania te są uprzywilejowane. Akty pierwotne mają bezwzględne pierwszeństwo przed aktami niższej rangi, a wszystkie akty prawa wtórnego muszą być zgodne z prawem pierwotnym.

> **Wtórne** - to rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie. Należą do niego również inne akty nietypowe oraz komplementarne (m.in. akty jednostronne, inne akty wydawane na podstawie art. 249 Traktatu z Maastricht). Prawo wtórne, które stanowione jest na mocy prawa pierwotnego (traktatów) ma niższą moc prawną niż prawo pierwotne oraz ogólne zasady prawa).

Bazowe dla porządku prawnego Unii Europejskiej są **trzy traktaty Wspólnoty** (wraz ze wszystkimi załącznikami i protokołami dodatkowymi):

1. Traktat z 18 kwietnia 1951 r. ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, zwany także **Traktatem Paryskim**. Został on podpisany przez sześć państw: RFN, Francję, Włochy, Belgię, Luksemburg i Holandię. Traktat wszedł w życie 23 lipca 1952 r. został zawarty na okres 50 lat. Wobec tego, że państwa członkowskie nie przedłużyły jego obowiązywania, **Traktat Paryski wygasł** z dniem 23 lipca 2002 r.
2. Dwa **Traktaty Rzymskie** z 25 maja 1957 r. ustanawiające Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM). Ich ujednoliconą wersję została opublikowana w OJ.C. 1997/340/173. Traktaty te zostały podpisane przez Belgię, Danię, Francję, Holandię, Luksemburg i RFN, a weszły w życie 1 stycznia 1958 r. :
 - umowa ws. wspólnych instytucji - fuzje zgromadzeń parlamentarnych trzech Wspólnot i utworzenie europejskiego zgromadzenia parlamentarnego (Parlament europejski); łącząca trzy trybunały Wspólnot we wspólny Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich; ustanawiając EWG sformułowano główne cele integracji europejskiej (m.in. ścisła współpraca narodów europejskich, postęp gospodarczy i społeczny, eliminowanie ceł i wszelkich barier w swobodnym przepływie osób, kapitału, towaru i usług, stała poprawa warunków życia i pracy, zachowanie spokoju i wolności).

Obok 3 traktatów założycielskich do pierwotnego prawa wspólnotowego zaliczają się:

1. **Jednolity Akt Europejski z 1986 r.** — zwany **Traktatem Luksemburskim**, przyjęty przez Radę Unii Europejskiej 27 stycznia 1986 r., a który wszedł w życie 1 lipca 1987 r. po ratyfikacji przez państwa członkowskie:
 - nowe rozdziały do traktatów dotyczące: koordynacji polityki monetarnej, polityki społecznej, spójności gospodarczej i społecznej, badań i rozwoju technologicznego oraz ochrony środowiska.
 - nowe zasady głosowania (kwalifikowaną większością głosów),
 - większe uprawnienia Parlamentu Europejskiego
 - powstanie Jednolitego Rynku Wewnętrznego.
2. **Traktat z Maastricht** — czyli **Traktat z 7 lutego 1992 r. o Unii Europejskiej** ustanowił Unię Europejską opartą na III filarach:
 - Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej i Unii Gospodarczej i Walutowej (I filar),
 - Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa (II filar),
 - współpracy w zakresie Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości (III filar).
3. **Traktat Amsterdamski** — czyli traktat z 2 października 1997 r. **zmieniający traktat o Unii Europejskiej, traktaty o utworzeniu Wspólnot Europejskich oraz niektóre inne akty** :
 - możliwość zastosowania sankcji wobec państw członkowskich, które nie przestrzegają praw człowieka i zasad demokracji;
 - nakaz zwalczania przez radę Europy wszelkiej dyskryminacji;
 - obowiązek ochrony środowiska spoczywający na wszystkich państwach członkowskich
 - jednolite ustalenia dotyczące **obywatelstwa UE**, które traktowane jest jako **dopełniające**, a nie zastępujące obywatelstwo narodowe.
 - uproszczono także procedury legislacyjne.
4. **Traktat z Nicei** — czyli traktat z 26 lutego 2001 r.

5. Traktaty akcesyjne

Do prawa pierwotnego zalicza się także traktaty o przystąpieniu nowych członków, czyli umowy międzynarodowe zawierane między dotychczasowymi a nowymi państwami członkowskimi UE, dotyczące szczegółowych warunków przystąpienia do Wspólnoty. Traktat taki składa się z trzech części (Traktat Akcesyjny — Akt Akcesji, Traktat Akcesyjny — Aneksy i Traktat Akcesyjny — Akt końcowy). Traktat Akcesyjny podlega ratyfikacji zgodnie z uregulowaniami przyjętymi w danym kraju.

Zgodnie z Konstytucją prawo międzynarodowe, a w szczególności prawo unijne, będzie miało **pierwszeństwo przed regulacjami polskimi**.

Cechy traktatów:

- zawierane są na czas nieokreślony,
- ustawodawstwo z nich wynikające ma charakter nadrzędny w stosunku do prawa narodowego,
- zawierają szczegółowe warunki nowelizacji, zasady wdrażania w życie, interpretacji i rozwiązywania kwestii spornych,
- muszą być zaakceptowane w całości przez państwa kandydujące.

Pochodne akty prawne prawa wspólnotowego

Pochodne akty prawne prawa wspólnotowego wydawane są przez Parlament Europejski wspólnie z Radą Unii Europejskiej, Radę Unii Europejskiej samodzielnie oraz przez Komisję Europejską:

- tzw. **hard sources**, czyli normy bezwzględnie obowiązujące, którymi są: rozporządzenia, dyrektywy, decyzje; przyporządkowanie aktu prawnego do kategorii wg kryteriów:
 - **kryterium adresata** — jeśli dany akt prawny skierowany jest do państw członkowskich — wskazuje to na dyrektywę, jeśli do jednego lub wielu adresatów — mamy do czynienia z decyzją; jeśli ogólnie, w sposób abstrakcyjny — chodzi o rozporządzenie;
 - **kryterium oddziaływania** — jeśli dany akt prawny obowiązuje w całości — będzie to rozporządzenie lub decyzja, jeśli obowiązuje w odniesieniu do konkretnego rezultatu — będzie to dyrektywa.
- tzw. **soft law**, do którego zalicza się: zalecenia, opinie.

Cechy wtórnego prawa wspólnego to:

1. Zasada enumeratywnego upoważnienia jednostkowego („każdy organ działa w granicach uprawnień przyznanych mu w niniejszym akcie”).
2. Obowiązek uzasadnienia — normy prawne organów wspólnotowych muszą podawać na czyich propozycjach się opierają i jakich zasięgnięto przy ich konstruowaniu opinii obligatoryjnych.
3. Publikacja.

Rozporządzenia są to najważniejsze wiążące akty prawne prawa wspólnotowego.

1. **podstawowe** wydawane na podstawie delegacji zawartych w traktatach - wydaje zwykle Rada UE
2. **wykonawcze** - określają sposoby realizacji rozporządzeń podstawowych - wydaje Komisja UE

Cechy Rozporządzeń

- mają charakter generalny i abstrakcyjny,
- są stosowane bezpośrednio i w całości we wszystkich krajach UE (bez konieczności dokonywania uzupełnień w ustawodawstwie narodowym),
- obowiązują mieszkańców (przyznając im prawa i nakładając obowiązki), sądy (które muszą stosować bezpośrednio normy zawarte w danym rozporządzeniu) i instytucje na tych samych zasadach co prawo krajowe,
- podlegają publikacji w Dzienniku Urzędowym Wspólnot (Official Journal — w skrócie O.J.) i z tą chwilą stają się częścią składową systemu prawnego każdego państwa członkowskiego,
- wchodzi w życie w terminie w nich określonym lub w terminie 20 dni od dnia ogłoszenia,
- jeśli prawo wewnętrzne państwa członkowskiego pozostaje w sprzeczności z rozporządzeniem wspólnotowym, istnieje obowiązek zmiany i dostosowania prawa wewnętrznego do rozporządzenia.

Rozporządzenia podlegają kontroli legalności i mogą być zaskarżone do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich przez państwo członkowskie albo osobę fizyczną lub prawną, jeśli rozporządzenie dotyczy jej **bezpośrednio i indywidualnie**.

Dyrektywy:

- są wydawane przez Radę UE lub przez Radę UE i Parlament Europejski wspólnie,
- wiążą państwa członkowskie co do skutku — wyłącznie w zakresie rezultatów, celów i terminów ich osiągnięcia, pozostawiając swobodę wyboru metody realizacji przyjętych założeń,
- mają zróżnicowanych adresatów — adresatem są albo wszystkie państwa członkowskie albo tylko niektóre z nich, a nawet same przedsiębiorstwa działające na obszarze UE,
- przyjęcie norm w nich zawartych wymaga „przełożenia” ich na język prawa narodowego z zastosowaniem procedur obowiązujących w danym państwie,
- nabierają mocy z chwilą ich notyfikacji przez strony,
- obowiązek ich wdrożenia obwarowany jest określonymi sankcjami — państwa, które nie wprowadzą w życie treści dyrektyw w określonym terminie, mogą być pozwane przez Komisję Europejską przed Trybunał Sprawiedliwości WE, mogą też odpowiadać za szkody wyrządzone osobom prywatnym w skutek niewykonania dyrektywy,
- publikowane są w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich (seria L),
- wchodzi w życie w terminie w nich określonym lub 20 dni od ich ogłoszenia.

Decyzje:

- podejmowane są wspólnie przez Parlament Europejski i Radę Europy,
- obowiązują tylko podmioty, do których zostały skierowane,
- ich adresatami mogą być osoby prawne, osoby fizyczna lub państwa członkowskie,
- mają indywidualny charakter,
- wiążą adresatów w całości (**bez możliwości wyboru metody i środków realizacji danego celu**),
- nakładają obowiązki w sposób bezpośredni lub pośredni,
- nabierają mocy obowiązującej z chwilą notyfikacji przez strony,
- są ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot,
- wchodzi w życie w oznaczonym w nich terminie lub 20. dnia od ogłoszenia.

Zalecenia, opinie i inne akty wspólnotowe

Zalecenia i opinie nie mają wiążącego charakteru, ale mogą wywierać skutki prawne. Traktowane są jako wskazówki interpretacyjne w procesie stosowania prawa wspólnotowego. Do ich wydawania nie jest potrzebne upoważnienie. Komisja Europejska jest upoważniona do udzielania zaleceń i opinii, jeżeli uzna to za niezbędne.

Uchwały

Uchwały nie mają na ogół mocy wiążącej, a wiele z nich sprowadza się do kategorii „ustawodawstwa ramowego”, tj. obszernego zestawienia celów i zasad w jakimś konkretnym obszarze działań politycznych, które jest wówczas uzupełniane przez szczegółowe propozycje legislacyjne. Aby takie akty miały moc prawną, muszą być zgodne z wymaganiami proceduralnymi, nadawać uprawnienia lub wyznaczać warunki osobom, instytucjom unijnym lub państwom członkowskim oraz być przedmiotem interpretacji prawnych w Trybunale Sprawiedliwości.

Memoranda oraz Rezolucje

Adresowane są one do podmiotów stosujących prawo europejskie. Są to akty normatywne o charakterze instrukcyjnym.

Ponadto w katalogu źródeł prawa UE wyodrębnić można akty prawa wewnętrznego wspólnot, takie jak: regulaminy instytucji i organów wspólnotowych, akty organów wspólnoty wiążące inny organ wspólnoty itp.

Źródłem prawa UE **mogą być również umowy międzynarodowe** zawarte przez Wspólnotę. Muszą one być jednak zawarte zgodnie z trybem ustanowionym w traktacie o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej.

Ogólne zasady prawa - nie są one nigdzie skatalogowane!

Mogą wyływać z samej istoty prawa UE (np. wykładnia traktatów) lub mogą stanowić dorobek państw członkowskich (zasady i regulacje zawarte np. w ustawach lub podobnych aktach prawnych).

Akty nietypowe

- akty jednostronne wydane przez instytucje wspólnotowe
- akty umowne będące wyrazem porozumienia zawartego między instytucjami wspólnotowymi.

Takimi aktami są m.in. programy, projekty, plany, schematy działania, porozumienia, deklaracje, regulaminy i stanowiska. Dokumenty tego typu nie tworzą na ogół praw i obowiązków wobec określonych podmiotów, tak więc nie można powoływać się na ich postanowienia w przypadku postępowania sądowego. Zdarza się, że niektóre z aktów nietypowych mają charakter wiążący.

Prawo precedensowe ucieleśnione w orzecznictwie **Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości**

Tworzy część dorobku prawnego Wspólnot. Orzecznictwo jest **źródłem prawa** wspólnotowego i wiąże instytucje wspólnotowe, państwa członkowskie i w pewnym stopniu również jednostki. Orzecznictwo Trybunału jest **powszechnie obowiązujące i ma charakter normatywny**.

Subsydiarność - podstawa idei całego prawotwórstwa UE! (Art 5 ex 3 b Traktatu o WE)

Zbiorowości o wyższym stopniu organizacji powinny interweniować w stosunki na niższym poziomie tylko wówczas, gdy działają skuteczniej niż zbiorowości mniejsze, pozostające na niższym poziomie organizacji. W hierarchii tej poziom najniższy stanowi człowiek, któremu w myśl omawianej zasady powinno się pozostawić jak największą **swobodę działania**.

Zasady i procedury prawa wspólnotowego

1. Prawo wspólnotowe ma **pierwszeństwo** wobec prawa wewnętrznego, a rozporządzenia i dyrektywy zastępują sprzeczne z nimi normy prawa wewnętrznego państw członkowskich. Prawo wspólnotowe w państwach członkowskich jest stosowane **bezpośrednio**, co oznacza, że jest ono bezpośrednie, jasne i bezwarunkowe. Jego działanie może jednak być uzależnione od wydania aktów prawa wewnętrznego.

2. **Równowaga kompetencji** między instytucjami UE oraz we wzajemnych stosunkach tych instytucji i państw członkowskich.

3. **Zasada jednolitości** - prawo wspólnotowe powinno być stosowane jednakowo we wszystkich państwach członkowskich, czyli na terenie całej Unii, a akty niezgodne z aktami o wyższej mocy prawnej powinny być uchylane.

4. **Zasada solidarności** - umów należy dotrzymywać (pacta sunt servanda).

Procedury prawotwórcze w UE

1. **Procedura konsultacji** służąca do wydawania większości ogólnych aktów prawnych, wynika z podziału kompetencji między Komisję Europejską a Radę Unii Europejskiej.

2. **Procedura współdecydowania** stosowana jest w sprawach związanych ze swobodą przemieszczania się, pracy, wzajemnym honorowaniem dyplomów szkół wyższych, funkcjonowaniem rynku wewnętrznego, wychowaniem, sprawami młodzieży i zdrowia, ochroną konsumenta, badaniami i technologią oraz programami ekologicznymi. Procedura ta daje Parlamentowi prawo weta wobec propozycji Komisji.

3. **Procedura współpracy instytucjonalnej** (nieobowiązująca już (zniesiona przez Traktat Amsterdamski))- stosowana była podobnie do procedury współdecydowania, ale nie powoływano w niej Komitetu Mediacji.

4. **Procedura zgodności** jest stosowana przy przyjmowaniu nowych członków oraz zawieraniu układów stowarzyszeniowych.

Harmonizacja prawa

Harmonizacja prawa to dostosowanie porządku prawnego państwa członkowskiego, państwa stowarzyszonego lub kandydującego do Unii Europejskiej do norm i zasad prawa wspólnotowego.

Dwa różne zakresy znaczeniowe:

1. Rozumiana jest jako dostosowanie norm prawa wewnętrznego kraju członkowskiego tak, aby były zgodne i nie stały w kolizji z normami prawa wspólnotowego. Ma to miejsce w przypadku rozporządzeń, dyrektyw i decyzji organów UE, które mają moc wiążącą wobec swych adresatów i nakazują dostosowanie porządku prawnego państwa-adresata do prawa wspólnotowego (np. w przypadku regulacji dotyczących rynku wewnętrznego).
2. Odnosi się do krajów stowarzyszonych ze Wspólnotami, ubiegających się o członkostwo w UE. Państwa te powinny zmieniać swoje prawo wewnętrzne tak, aby możliwe było bezkolizyjne rozwiązywanie pojawiających się problemów prawnych.

Trzy metody harmonizacji prawa:

- unifikację polegającą na zastąpieniu prawa wewnętrznego prawem wspólnotowym,
- zbliżenie polegające na bezkolizyjnym przybliżeniu rozwiązań,
- upodobnienie stanowiące szczególny rodzaj zbliżenia.

Harmonizacja prawa zakłada także zniesienie ograniczeń w przepływie kapitału między krajem kandydującym a państwami UE oraz zapewnienie wolności rynku finansowego — takiej, jaka istnieje w UE (np. fundusze strukturalne, które są traktowane jako pomoc publiczna, której w Unii Europejskiej można udzielać wyłącznie na zasadzie wyjątku). Harmonizacja działa zatem stymulująco na rozwój gospodarki rynkowej, a także zwiększa zaufanie i poczucie bezpieczeństwa prawnego inwestorów zagranicznych z UE.

Stanowienie wtórnego prawa wspólnotowego

W zakresie filaru wspólnotowego Komisja, poza kilkoma wyjątkami, ma wyłączne prawo inicjatywy prawodawczej. Oznacza to, że przyjęcie aktu może odbyć się tylko na podstawie propozycji przedstawionej przez Komisję. Parlament Europejski i Rada mogą zażądać od Komisji przeprowadzenia wszelkich analiz, które uznają za pożądane dla realizacji wspólnych celów oraz przedłożenia wszelkich właściwych propozycji. Żądanie to zobowiązuje Komisję jedynie do podjęcia pewnych działań, nie zobowiązuje jej natomiast do przedstawienia projektu aktu, jeśli nie widzi ona takiej konieczności.

Projekty Komisji publikowane są w serii C Dziennika Urzędowego. Komisja do końca pozostaje „gospodarzem” przedstawionego projektu — może zmienić swój projekt w każdej chwili, w toku procedur prowadzących do przyjęcia aktu wspólnotowego. Rada może zmienić projekt Komisji jedynie jednomyślnie (z wyjątkiem procedury współdecydowania).

Wspólnota Europejska, jak każda organizacja międzynarodowa, działa na podstawie i w granicach traktatu założycielskiego. Dlatego też każdy akt prawny wydany przez instytucję wspólnotową musi mieć swoją podstawę prawną. Traktat określa również to, w jaki sposób ma zostać przyjęty dany akt: tryb głosowania w Radzie (jednomyślnie, kwalifikowaną większością), czy wymagana jest opinia organów doradczych (Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów) oraz w jaki sposób Parlament Europejski włączony jest w procedurę decyzyjną.

Z punktu widzenia pozycji Parlamentu Europejskiego w procesie decyzyjnej możemy wyróżnić następujące procedury stanowienia prawa:

- stanowienie prawa bez formalnego udziału Parlamentu Europejskiego,
- procedura konsultacji,
- procedura współpracy,
- procedura współdecydowania,
- procedura zgody.

1. Procedura konsultacji

w procedurze konsultacji Komisja przedstawia akt Radzie, która zwraca się do Parlamentu Europejskiego o opinię. W Parlamencie odbywa się jedno czytanie i wydawana jest niewiążąca decyzja. Komisja nie jest związana opinią Parlamentu Europejskiego: może przyjąć akt, nawet w przypadku negatywnej opinii Komisji. Jednak niezasięgnięcie opinii Parlamentu Europejskiego w przypadku, kiedy wymaga tego Traktat, stanowi naruszenie istotnego wymogu proceduralnego i może skutkować nieważnością aktu.

Przyjęty akt **jest aktem Rady**.

2. Procedura współpracy

W procedurze współpracy Komisja przedstawia projekt aktu Radzie, która zwraca się do Parlamentu Europejskiego o opinię. W Parlamencie odbywa się pierwsze czytanie i podejmowana jest niewiążąca decyzja. Rada po zapoznaniu się z opinią Parlamentu przyjmuje tzw. wspólne stanowisko, które przekazuje Parlamentowi Europejskiemu.

W kolejnym etapie w Parlamencie Europejskim odbywa się drugie czytanie, po którym Parlament może:

- przyjąć wspólne stanowisko Rady lub nie wyrazić opinii w ciągu trzech miesięcy — Rada przyjmuje wówczas akt kwalifikowaną większością głosów,
- odrzucić wspólne stanowisko — Rada może wówczas przyjąć akt jedynie jednomyślnie,
- zaproponować poprawki — Komisja rozpatruje wówczas projekt, który stanowił podstawę przyjęcia przez Radę wspólnego stanowiska, z uwzględnieniem poprawek zaproponowanych przez Parlament Europejski. Komisja przesyła Radzie swój powtórnie rozpatrzony projekt wraz z poprawkami Parlamentu, których w nim nie uwzględniła i opinią. Wniosek Komisji może zostać przyjęty kwalifikowaną większością. Poprawki Parlamentu Europejskiego odrzucone przez Komisję mogą zostać przyjęte jedynie jednomyślnie.

W procedurze współpracy Parlament Europejski może wpływać na treść aktu przez proponowanie poprawek, których odrzucenie przez Radę wymaga jednomyślności. Nie może natomiast zablokować przyjęcia aktu. Sprzeciw Parlamentu zmienia jedynie tryb podejmowania decyzji w Radzie na trudniejszy — jednomyślność w miejsce kwalifikowanej większości.

Przyjęty akt **jest aktem Rady**

3. Procedura współdecydowania

W procedurze współdecydowania Komisja przedkłada projekt aktu bezpośrednio Radzie i Parlamentowi Europejskiemu. W Parlamencie odbywa się pierwsze czytanie i wydana zostaje opinia. Po otrzymaniu opinii Parlamentu Rada:

- może uchwalić akt (koniec procedury), jeśli przyjmuje wszystkie poprawki Parlamentu lub jeśli Parlament nie zaproponował poprawek,
- uchwała wspólne stanowisko i przekazuje je Parlamentowi wraz z podaniem uzasadnienia — w innych przypadkach.

Kolejnym etapem jest drugie czytanie w Parlamencie Europejskim, w po którym Parlament może:

- zatwierdzić wspólne stanowisko bądź nie wypowiedzieć się — akt uznaje się wówczas za przyjęty zgodnie ze wspólnym stanowiskiem (koniec procedury),
- odrzucić wspólne stanowisko — akt uznaje się wówczas za nieprzyjęty (koniec procedury),
- wnieść poprawki do wspólnego stanowiska — zmieniony tekst jest wówczas przesyłany od Rady i Komisji, które wydają opinię w przedmiocie zaproponowanych poprawek.

Projekt aktu wraz z poprawkami trafia więc ponownie do Rady, która ma dwie możliwości:

- przyjąć większością kwalifikowaną wszystkie poprawki zaproponowane przez Parlament — akt uważa się za przyjęty zgodnie ze wspólnym stanowiskiem uwzględniającym poprawki (jednak poprawki, które nie uzyskały akceptacji Komisji muszą zostać przyjęte przez Radę jednomyślnie) (koniec procedury),
- nie przyjąć poprawek Parlamentu, wówczas przewodniczący Rady w porozumieniu z przewodniczącym Parlamentu powołują tzw. **komitet pojednawczy**, w skład którego wchodzi taka sama liczba przedstawicieli Parlamentu Europejskiego i Rady.

Komitet pojednawczy ma za zadanie doprowadzić do porozumienia w sprawie wspólnego projektu. W pracach Komitetu uczestniczy Komisja. Podejmuje ona wszelkie niezbędne inicjatywy na rzecz zbliżenia stanowisk Parlamentu i Rady. Jeśli powołuje się Komitet Pojednawczy złożony z 15 przedstawicieli Rady i 15 przedstawicieli PE, bezowocny upływ trzymiesięcznego terminu oznacza koniec procedury, natomiast jeżeli w ciągu trzech miesięcy Komitet Pojednawczy ustali wspólny tekst, podlega on zatwierdzeniu przez Radę i Parlament.

Przyjęty akt **jest aktem Parlamentu Europejskiego i Rady**.

4. Procedura zgody

W procedurze zgody dla przyjęcia aktu konieczna jest pozytywna opinia Parlamentu Europejskiego. Parlament jednak nie może wpływać na treść przyjętej decyzji — może wyrazić zgodę na akt w kształcie przedstawionym przez Radę i Komisję lub nie (wówczas akt uważa się za nieprzyjęty). Traktat przewiduje tę procedurę jedynie w kilku przypadkach, m.in. kiedy Rada przyjmuje postanowienie stwierdzające złamanie praw podstawowych (art. 7. TUE), przy przystąpieniu do Unii nowych państw (art. 49 TUE) oraz przy zawieraniu określonych rodzajów umów międzynarodowych przez WE (art. 300 TWE).

Akty wykonawcze Komisji przyjmowane na podstawie kompetencji delegowanych przez Radę lub Parlament Europejski i Radę — **procedura komitologiczna**

Akty przyjęte przez Radę lub Parlament Europejski i Radę mogą wymagać wykonania na poziomie Wspólnoty. Akty te mogą przyznawać Komisji kompetencje do przyjęcia koniecznych rozporządzeń, dyrektyw lub decyzji z udziałem Komitetów złożonych z urzędników państw członkowskich. Ze względu na posiadane kompetencje możemy wyróżnić trzy rodzaje Komitetów:

- Komitet doradczy (Komisja zobowiązana jest „należycie uwzględnić” opinie Komitetu),
- Komitet zarządzający (Komisja musi odrzucić negatywną opinię Komitetu),
- Komitet regulacyjny (Komisja musi uzyskać pozytywną opinię Komitetu).